

موضوع	دستورالعمل ساماندهی حل و فصل اختلافات از طریق داوری و ایجاد و توسعه نهادهای داوری
	جناب آقای دکتر اکبرپور رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور تصویر دستورالعمل شماره ۱۰۰/۷۵۷۷۵/۹۰۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۳ ریاست محترم قوه قضائیه درخصوص «ساماندهی حل و فصل اختلافات از طریق داوری و ایجاد و توسعه نهادهای داوری» جهت استحضار به پیوست ایفاد می‌گردد. مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - دکتر محسن محدث شماره ۱۰۰/۷۵۷۷۵/۹۰۰۰ ۱۴۰۰/۱۱/۱۳ دستورالعمل ساماندهی حل و فصل اختلافات از طریق داوری و ایجاد و توسعه نهادهای داوری در اجرای بند الف ماده ۱۱۶ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶) مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی و در راستای ساماندهی و ارتقای نظام داوری به عنوان یکی از راهکارهای «توسعه روش‌های حل اختلاف جایگزین رسیدگی قضایی» مندرج در فصل دوم سند تحول قضایی و به منظور افزایش مشارکت مردم در حل و فصل دعاوی کاهش مراجعه شهروندان به مراجع قضایی تسریع در حل و فصل اختلافات و ایجاد ساماندهی و توسعه نهادهای داوری و نظارت بر آنها دستورالعمل ساماندهی حل و فصل اختلافات از طریق داوری و توسعه نهادهای داوری به شرح مواد آتی است. فصل نخست - کلیات ماده ۱- تعاریف و اختصارات به شرح زیر است: ۱- «داوری»: حل و فصل اختلافات حقوقی اشخاص به وسیله داور یا داورانی که مستقیم یا غیرمستقیم براساس توافق طرفین انتخاب می‌شوند؛ ۲- «داوری حرفه‌ای و داوری غیرحرفه‌ای»: در صورتی که داوری با اخذ پروانه و براساس مقررات این دستورالعمل باشد داوری حرفه‌ای و در غیر این صورت داوری غیر حرفه‌ای است؛ ۳- «داور»: شخص ثالث حقیقی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از سوی طرفین به منظور حل و فصل اختلاف انتخاب می‌شود؛ ۴- «نهاد/نهادهای داوری»: شخص حقوقی دارای قواعد و آیین داوری اعم از مؤسسه‌ها، سازمان‌ها و مراکز داوری که مطابق ماده ۶ این دستورالعمل تشکیل شده و موضوع فعالیت اصلی آن انجام امور اداری مرتبط با داوری و نظارت بر آن است؛ ۵- «مرکز» مرکز توسعه حل اختلاف؛ ماده ۲- اصول کلی حاکم بر مقررات این دستورالعمل به شرح زیر است: ۱- دستیابی به حل و فصل عادلانه و متقن اختلافات توسط داور مستقل بی‌طرف با کمترین هزینه و در سریعترین زمان ممکن؛ ۲- توسعه داوری حرفه‌ای مبتنی بر نظام صلاحیت سنجی عمومی، علمی و حرفه‌ای و ضوابط انتخاب اصلح؛ ۳- گسترش داوری‌های الکترونیک و تخصصی؛ ۴- اعتمادسازی و ایجاد اقبال عمومی برای مراجعه به نهاد داوری و حمایت از آن؛ ۵- ساماندهی نظام داوری از طریق تعیین و تفکیک وظایف نهادهای حاکمیتی صنفی و عملیاتی بخش خصوصی؛ ۶- مداخله حداقلی مراجع قضایی در حوزه داوری بر اساس قوانین و مقررات؛ ۷- تحکیم و تقویت نظارت بر نهادهای داوری. فصل دوم - تشکیلات ماده ۳- برنامه ریزی، اعطای پروانه و تمدید آن، لغو پروانه، ساماندهی و نظارت در حوزه داوری بر عهده مرکز توسعه حل اختلاف است. این مرکز می‌تواند بخشی از وظایف خود را به کانون‌های داوری واگذار نماید. ماده ۴- به منظور سیاست گذاری و برنامه ریزی کلان توسعه داوری در کشور شورای مشورتی داوری در مرکز با اعضای زیر تشکیل می‌شود: ۱- رئیس مرکز کشور و یکی از داوران ممتاز به انتخاب آنها؛ ۴- دو نفر از اساتید حوزه یا دانشگاه به انتخاب رئیس مرکز؛ ۵- مدیرکل توسعه امور میانجی گری و داوری مرکز به عنوان دبیر شورا؛ ماده ۵- کانون داوری نهادی غیردولتی و دارای شخصیت حقوقی مستقل است که بر طبق اساسنامه مصوب و با تأیید و نظارت مرکز در استان‌ها تشکیل می‌شود و عهده دار وظایف زیر است: ۱- ترویج فرهنگ سازش و حل و فصل اختلافات از طریق داوری؛ ۲- تلاش در جهت ارتقای دانش علمی و عملی در امور حقوقی و داوری از طریق برگزاری دوره‌های آموزشی و بازآموزی حرفه‌ای همایش‌های تخصصی و انتشار نشریات علمی؛ ۳- تلاش در جهت کاهش هزینه‌های داوری و اظهار نظر مشورتی درباره تعیین تعرفه‌ها؛ ۴- ارائه نظر مشورتی به داوران و نهادهای داوری در راستای تقویت آرای داوری؛ ۵- تلاش در جهت ارتقای سلامت نظام داوری و حفظ جایگاه و شان داوران و نهادهای داوری و حمایت از حقوق صنفی و حرفه‌ای؛ ۶- نظارت بر فعالیت‌های صنفی و حرفه‌ای داوران و نهادهای داوری و رسیدگی به تخلفات آنها براساس مقررات اساسنامه؛ ۷- انجام اقدامات مقتضی به منظور تعمیم و گسترش خدمات بیمه درمانی برای داوران و کارکنان اداری نهادهای داوری و افراد تحت تکفل و ایجاد بستری مناسب جهت برخورداری از مزایای بیمه مسئولیت مدنی داوران و نهادهای داوری؛ ۸- دریافت سهم کانون از درآمدهای داوری و مصرف آن در راستای انجام وظایف؛ ۹- ارجاع دعاوی به مؤسسات و داوران عضو در صورت تعیین کانون به عنوان مقام ناصب؛ ۱۰- سایر امور موضوع ماده ۳ دستورالعمل که از سوی مرکز تفویض می‌گردد. تبصره- نهادهای داوری که براساس اساسنامه یا آیین داوری مقرراتی در خصوص رسیدگی به تخلفات داوران دارند به تخلفات آنان در همان نهاد رسیدگی می‌شود. فصل سوم - شرایط ورود به حرفه داوری ماده ۶- نهاد داوری حرفه‌ای به یکی از روش‌های زیر تأسیس می‌شود: به موجب قانون: تشکیل نهاد داوری با شخصیت حقوقی مستقل و اخذ پروانه از مرکز. تبصره ۱- نهادهای داوری که به موجب قوانین خاص تشکیل شده‌اند الزامی به اخذ پروانه از مرکز ندارند. تبصره ۲- دارندگان مدارک حوزوی و یا دانشگاهی در رشته‌های حقوق یا الهیات با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد یا سطح سه حوزه می‌توانند پس از موفقیت در مراحل

ارزیابی، به عنوان مدیر نهاد دآوری پروانه تأسیس دریافت کنند. ماده ۷- فعالیت اشخاص به عنوان داور حرفه‌ای منوط به اخذ پروانه از مرکز تبیین مفاد این دستورالعمل گذراندن دوره‌های آموزشی و ادای سوگند در حضور رئیس مرکز یا نماینده وی است. مرکز برای هر یک از داوران شناسه مخصوص تعریف و نهاد دآوری ناظر را نیز مشخص می‌نماید. ماده ۸- داوران حرفه‌ای از بین دانش آموختگان دارنده دانشنامه کارشناسی یا سطح ۲ حوزه در رشته‌های مورد نیاز ارزیابی و جذب می‌شوند. ماده ۹- شرایط جذب آموزش ابتدا و ضمن خدمت صدور تمدید یا لغو پروانه دآوری و تأسیس دفاتر داوران براساس شیوه‌نامه‌ای است که مرکز طرف حداکثر سه ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل تهیه و اجرا می‌نماید. فصل چهارم - اعتمادسازی ایجاد اقبال عمومی و حمایت از دآوری حرفه‌ای ماده ۱۰- مرکز رسانه قوه قضائیه با همکاری مرکز و کانون‌های دآوری استانی با استفاده از ظرفیت رسانه و فضای مجازی ضمن معرفی دآوری و فواید آن به آحاد مردم و بخش‌های تخصصی برای ایجاد اعتماد و اقبال عمومی به دآوری اقدام می‌کند. ماده ۱۱- مرکز با همکاری کانون‌های استانی، گسترش و ترویج انعقاد شرط یا موافقت‌نامه دآوری را در محدوده مقررات مواد ۴۵۴ تا ۴۵۷ و ماده ۴۹۶ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ پیگیری می‌نماید. ماده ۱۲- کانون‌های دآوری از طریق تعامل با بانک‌ها و مؤسسات مالی حمایت‌های لازم از نهادهای دآوری از جمله پیگیری اختصاص تسهیلات برای تأسیس مؤسسات را به عمل می‌آورند. فصل پنجم - رسیدگی و اجرای رأی داور ماده ۱۳- نهادهای تخصصی دآوری در حوزه‌های مورد نیاز مانند حقوق خانواده و حوزه صنعت و بازرگانی با رعایت مقررات مواد ۶ و ۹ این دستورالعمل ایجاد خواهد شد. ماده ۱۴- مرکز با همکاری مرکز آمار و فناوری اطلاعات تدابیر لازم را برای گسترش استفاده از دآوری برخط و الکترونیک اتخاذ می‌نماید. ماده ۱۵- شورای حل اختلاف می‌تواند همکاری لازم را درباره استعلام‌های مورد نیاز داوران و نهادهای دآوری صورت دهد. ماده ۱۶- رؤسای دادگستری استان‌ها در تمام شهرستان‌ها در اجرای آیین‌نامه شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضایی مصوب ۱۳۹۸/۲/۲۸ به تعداد مورد نیاز شعبه یا شعبی را به طور ویژه برای رسیدگی به دعاوی مربوط به دآوری نظیر دعاوی ابطال رأی داور اختصاص می‌دهند. ماده ۱۷- رؤسای حوزه‌های قضایی تمهیدات لازم را برای ترویج دآوری و ترغیب طرفین دعوا به حل و فصل اختلاف از طریق دآوری انجام خواهند داد. ماده ۱۸- واحدهای اجرای احکام آرای دآوری را در محدوده مقررات مربوطه و لحاظ سرعت لازم اجرا می‌نمایند. ماده ۱۹- حق الزحمه داوران و نهادهای دآوری براساس آیین‌نامه موضوع ماده ۴۹۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ می‌باشد. این دستورالعمل در ۱۹ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۲ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد. رئیس قوه قضائیه - غلامحسین محسنی اژه

